

ה ע ס

על חשבון ביטוח

חודש ימים אחרי שהעולם כולו החל להודיע לשמע הרעמים של השואה הי עולמית המתקרבת, הגיע ההד הקליל הי ראשון גם אל אונייה של ממשלת ישראל. אליעזר קפלן העיף מבט מהרהר מסביבו וגילה להפתעתו המוחלטת, שמחסני הי ארץ ריקים. הפתעתו יכלה להיות פתור תה, לוא טרח להתבונן, לפני חצי שנה, במעשיו של שר האוצר.

בהכרזה מהפכנית לפני הכנסת (ראה להגן) פתח לרוחה את השערים לפני יבוא ללא תשלום, וסוחרים מבוהלים הי חלו לחפש בקדחתנות במחסני העולם הי ריקים את הסחורה, שאפשר היה לקבלה בנוחיות ובשליש המחיר לפני חצי שנה, שעה שפקידיו של שר האוצר סקאו ושר האוצר היונים ראו בכל אדם, המוכן להי ביא הון לארץ, פושע פלילי שטרם הי בא לדין.

גם במקומות אחרים החלו האנשים להתעורר לקראת הבאות. השמורות הי ישנות על התרופות פנימיות בקרב מפייס התחזקו מאד, ובפעם הראשונה החלה לי כבץ האפשרות המעשית של פילוג בין השומרה הצעיר, הדורש הצטרפות רשמית לקומאניפורם (וממילא מיונה עם מקי), ובין אנשי "אחדות העבודה", שעודם דוגר לים בניטרליות. בינתיים, לא ברור עדין מי יסגור את הדלת בפני מי: ישראל גלילי ("הימני") בפני מאיר יערי ("הקומו אינטורמי"), או להיפך.

בעלי ההון החלו לתהות שמא כל הענין נוגע גם להם. פסטר שמנמן, בבית קפה תל אביבי, שאל את חברו בכל הרצינות, אם לא כדאי היה לשלם סכום הגון כדמי חבר חדשים למקי — "עליחשבון ביי טוח".

ה צ ב א

איציה אהב מהירות

שני דברים אהבה נפשו של איציה: חמרי נפץ ומהירות. לאהבתו הראשונה מצא סיפוק במסעו — הוא הפך את מלאכת החבלנות לאמנות, ויכול היה לך בר עליה בלילות כעל אהובת נפשו. י אילו לתאמת המהירות מצא סיפוק בדי הירה שגונית בגיפס — היתה זאת גא-ותו, שעל אף היותו סקצירגל ידע לשלם בכמונה, יותר מאשר אנשים בעלי אברים שלמים.

החיים לא גמלו חסד לאיציה — בהי יתו נער נפל אביו לתוך באר ברחובות ומת. אחיו היחיד נפל במלחמת העצמאות. אולם איציה, אופטימיסט מטבעו, היה עליו נפש. הוא נשא לאשה את כלת אחיו המ-

ישראל גלילי
עוד הדלת פתוחה

נוח, והתכוון להקים משפחה, שתהיה בת מול יותר ממשפחתו שלו.

4 ימים אחרי שנולדה בתו הבכורה, נמ-צא אירון מרוסק ליד קבוץ זיקים. ליד רצועת עזה נמשו מן הים גוויותיהם של 8 יושבי, ראשון הוצא מן המים: סרן יצחק קיבוניץ, חבלן.

ה י ס

שלושה שהזרו

"התעוררתי פתאום והיתה לי הרגשה מזוה... בעלותי במדרגות לסיפון שמעתי את צפירת האועקה, וקריאה להיכנס לסיפון רות ההצלה... הסתובבנו כמה פעמים מסביב לאניה, וחיששנו את הסירה השניה בעזרת פנס וצעקות, אך לא מצאנוה... החלטנו שאין טעם להמשיך בחיפשים, ו-שמוטב לחזור לחוף, שהיינו מרותקים מ-מנו כ-17 ק"מ."

כך תאר הקציין השלישי, צבי ניומארק, (העולט הזה" 651) את ליל מרס הטר"א גי, בו טבעה, מול חוף ויבולנציה אשר באיטליה, האניה "מסדה" (1050 טון). יחד עם הסירה שנעלמה ירדו למצולות: רב-מלחים יוסף פלשטיין, תל אביבי, 32 מכו-נאי שלישי שלום קליין, תל אביבי, 19 מנהל-המשק שרגא בורובסקי, איש קרית חיים, 25.

השבוע חזרו השלושה לאניה: תמונו-תיהם היו תלויות על סיפון האניה "יאפיס" (שנקראה על שמם "השלושה"), שעה שה-דגל הישראלי התנופף על תורנה. "יאפוס", שנקתה ע"י קואופרטיב "אור פיר" (בעל "מסדה") בשותפות עם "שהם" (העולט הזה" 679), כבר עמדה במבחן הראשון: בדרכה לארץ שלחה קריאות "ס. א. ס." וניצלה בנס כשתקפה אותה סערה. אמרה חיה בורובסקי, אמו של שרגא: — "כשבא בני וחבריו, וספרו לי כי הם עומדים להקים מפעל, שטרם היה כמוהו, אמרתי להם: בואו ושבנו ליד שולחן זה עליו נוסד בשעתו גם קואופרטיב "משמר המפרץ" (האב מייסדי התחבורה בחיפה). אפשר כי אני עוזרת לו בכך, — ללכת לקראת המות, אבל אני מאמינה, כי אין דבר נקנה בלי קרבנות. אני מתנחמת ב-כ, שהמפעל הוקם, והאניה נקראת על שם שלושתם. בעתיד יהיו יותר אניות, ואז יקראו ספינה על שם כל אחד רי אחד..."

ה כ נ ס ת

עודף ילדים, גרעון פונוסים

במקום 16 לוקטובר, יום פתיחת המו-שב השלישי של הכנסת הראשונה, מסר שר האוצר את הודעתו על המדיניות הכלית של הממשלה, בימים אלה.

באולם מואר, שוליונות בהירים מציי לים על יושביו משמש ירושלמית חזרת, נאמרים הדברים הכבדים. השעה היא 11 לפנה"צ ואליעזר קפלן גבה הקומה, הקרח, קורא, כשהוא לבוש חליפה אסורה, מתוך כתבה יד.

קולו צרוד במקצת, וניכרים בו שיירי המבטא הרוסי. בתחילה נוכחים רק כששים חכיים, שלושה שרים (יוסף, שפירא, רמז), אחר נכנס לוביאניקי, הבית הולך ומתמלא. הכלכלן הפרוגרסיבי פרדד ושכנו ה-מרקסיסט החיפני תופיק טובי, מקשיבים בהקפדה. פנקס, יו"ר ועדת הכספים, בן-אחרן, אחד שלושת חברי מפייס הנוכחים, רושמים לעצמם הערות.

כשיציע האורחים והעונגאים מלאים, נכנסים מאירסון, גרי, לוין, קולו של קפלן הולך גובר. דבריו גדושים עובדות, משובצים במספרים, רחיים סטטיסטיקה סקירתו כסקירת גזבר הסוכנות — תפקידו הישן.

אחר הוא ממשיך בקול חדגוני, שאינו משתנה. לעתים הוא מתכוף על גיירותיו, כשמונים דפים כתובים במכונת כתיבה, כדי לדייק במספרים. ברצותו להדגיש נקודה מסוימת, הוא מסיר את משקפיו (הוא רחיק ראי) מביט בקהל התיכנים ואר מר את שלו.

הכתבניות מתחלפות והתורניות צופות, משועממות, בקהל.

שר האוצר אינו מכיר במונח "לירה", הוא מבנה את המטבע "פונט". הוא מבטא קמ"צים כחול"מים.

רבן-סרן, היושב ביציע, מעיר: "יותר מספרים מאשר בהגדרה" (של המלוה העממי).

המצב הוא חמור. "אנו נמצאים במצב רוח של ערב מלחמה... ההכנות ההולכות וגוברות בזיון... מכניסות שוניים כבירים במשק העולמי... ולכן, הקשיים ההולכים ורבים. שאלת הכנת המלאי נהפכת לשאלת חיים... השאלה העיקרית, שמציגים לנו (בחוריל), האם יכולה ארץ קטנה ודלה לבצע בבת

אחת מספר משימות כה גדולות... (אך) שמעתי דברי עירוד... הסיכויים להצלחה, לכשלון הם על כפות המאזניים... מה הביא לכך, מה יש לעשות לתיקון המצב? ...בהלת הקניות (אוגוסט-ספטמבר)

תמונת השושה על כיפון "יאפוס"
נבר עבר המבחן

עוד מיליארד וחצי. עכשיו: אריתמטיקה (כתה ב'), מיליארד וחצי ושלושת רבעי מיליארד הם שניים ורבע. אבל — מה שהיה, היה. העולים שכבר באו יסתדרו. צריכים עוד מיליארד וחצי, אם כן. חצי יסופק ע"י הישוב. נותר — מיליארד אחד של דולרים.

לפני כן שמעה הכנסת: התשובות לחמש השאלות שהוגשו. סיום הדיון על המעברות, כאשר משך שלוש שעות אמרו 13 ח"כים נוספים את דברם. ביניהם בן-אשר, מצעירי מפא"י, בגאום מבולבל: "...גילוי העזו של ממשלת ישראל להקים את המעברות... שני במעלה להקמת צה"ל... הנקיון הפיזי (במעברות)... תנאי לתודות ארץ ישראל... חופש (לאנשי המעברות ממחסור) הסדין, הגופייה, המגן בת... (נמצאים עתה) בשלב ההתי של בגדים צואים... (שסילוקו) מבחן המצפון, מבחן האומה... מבחן בטחון, מבחן אוני ברסליוס שלנו, זה צלם האדם של המהי מכה".

פנקס, שהתריע על כך ש... במעברה של פועלי אגודת ישראל... אסף מספר המנה מועם הצבא את כל... הגברים... (הסביר להם)... להיוהר בילודה... האם תורת מלסוס היא הפרוגרמה של צה"ל... המשך הדיון בחוק תקציב החינוך, בו גילה גניחובסקי (דתיים) "ידיעות אצוי-קלופדיות". הסביר, כי הוא מבין בבאט, פלאטטיקה (בקשר לסעיף הוצאות עבור רכישה, סקר של דברי אמנות בחורל, שתי בע להקטיון, כי "אני טיפילתי בהקמת המוויאום בתל-אביב."

נ ו ע ר

צ פ י ס - צ פ א י י

"אם אי אפשר לעבוד בסרקטור, נעבד במעדר", אמרו 150 צופים תל-אביביים (נסיה מפ"מית), שנתפלו מתנועת הצופים הכללית (נסיה מפא"ית). ענו להם 1000 צפא"י: "זהוהו לא לשבור את הסרקטור עם המעדר!"

בצריף הצופים, העשוי קרשים, שהרוח שורקת בין סדקיהם, היתה מהומה: "מי אתה? צפיים או צפא"י? שאלו איש את רעהו. הרוב הפריע למיעוט לערוך פער לות, וקבע חזרות תזמורת תופים וחצוצרות, והמיעוט הרגיש את עצמו כמהסכנים צעירים ואומללים, המקריבים את עצמם למען הרעיון. נאנה אחד מההסכנים הצעירים ואמר "מילא, רוזה לוכסמבורג גם כן סבלה בבית סוהרה".

הפרוד בא בעקבות הצבעה, שבה החולט ברוב גדול, להכניס למצב תנועת הצפיים הסעיף המחייב: תנועת הצופים מתנגדת לכל דיקטטורה שהיא, ולוא תהא זו אפילו בצורת דמוקרטיה עצמית.

ש.ו. גרמה... לזעזוע קשה... קליטה רבתי מחייבת תקופת מעבר סבל רב..."

כמובן, יש דרך: גידול הייצור החקלאי, התעשייתי. ריבוי השקעות ההון, כבר נעשים צעדים ראשונים: "...הולך ומוקם קומבינאט של דשנים... פיתוח הנגב, אילת... ניצול המחצבים... ניצול פוספאטים, קואוילים... הולך ושלם המחקר בשאלות הנפט... הארץ הקטנה הזאת יותר עשירה באוצרות טבע ממה שתארונו עד כה... מו"מ... על הקמת... מפעלי יסוד בשטח החימיה, הטקסטיל, המתכת..."

שר האוצר מבטיח הרחבת הבנייה, רשת ההשקאה, הכבישים. הוא רואה את בעיות היסוד בסכנת האינפלציה, חוסר ההון, בייחוד במטבע חוץ. הסבה ברורה: "...היר סוד האינפלציוני הוא ההבדל בין כוח הקנייה, כמות המצרכים והשירותים... כמות (אשר) לא גדלה בהתאם לגידול היישוב (81% מאז גידול המדינה, למעלה מחצי מיליון עולים).

הפתרון: האימפריה בגדולה. אר לם: "לנו... אימפריה (יהדות ארה"ב)... וההון היהודי מארה"ב יורם בכל זאת... ועם כל ההקלות ביבוא, בפיקוח על המ-חירים, הרי יש לדעת: "...משטר של צנע צמצום יהיה הכרחי כל הזמן בתקופת העלייה הגדולה, בתקופת פיתוח המדינה, ביסוסה... הממשלה תגדיל הכנסותיה ממס-ההכנסה ע"י הגברת שיפור הגבייה, תציע מלחה יציב (מובטח) לבעלי נדירות ערך, וזהב. תחזיר פקדונות חוץ. תמכור קרקע עירונית לבונים. תעודד החסכון.

אך — ייתכן שרק ב-1960 (כאשר יילודי 1942/3 ייקראו לדגל) יבוסס, יאווך, המשק.

אליעזר קפלן לא הסס להודות בחומרת השעה, ללא כחל, ללא שרק, התחה מפת המשק.

"אמרנו להם (לנציני יהדות ארה"ב, שנתכנסו בושינגטון בועידת המיליארד") בלוי, כי בלי עזרתם אנו עומדים בפני הברירה: או משבר כלכלי קשה או משבר פוליטי נפשי... כאן קורא ברנשטיין, הכלי כלן העימד בראש הציונים הכלליים, את אחת מקריאות הביניים המעטות, שהפריעו לנאומו של שר האוצר: "או שני הדב רים יחד".

קפלן אינו עונה, נראה שברנשטיין צודק. הוא ממשיך: "...סבכל גולד האדם, בסבל רב יותר יחלד העם..."

בסימיו, אחר הערה בילוגנית זאת, הוא רוצה גם בקרן אור, גם באפקט של סיום: "אנו נמצאים עוד בראשית הדרך... מלאה תחתית... תהומות פעורים — ישנה תקוה לצאת למרחביה...". אחר קרן האור — אפקט הסיום: "...אבל הדרך דורשת שנים של מאמצים, הקרבה סבל רב... אנו ראש הגשר... לא יכול (ראש הגשר) להתקיים בעמידה במקום, או שהוא